

Radionica – Smanjivanje rizika od katastrofa: Osobe sa invaliditetom u vanrednim situacijama

-Zaključci-

Radionica Smanjivanje rizika od katastrofa: Osobe se invaliditetom u vanrednim situacijama okupila je predstavnike raznih udruženja i saveza osoba sa invaliditetom, predstavnike državnih organa nadležnih za oblast upravljanja rizicima i odgovorom na vanredne situacije, centara za socijalni rad kao i organizacija civilnog društva. Oni su, u pionirskom naporu sagledavanja položaja osoba sa invaliditetom u vanrednim situacijama u ovom regionu, razmenili iskustva i konstatovali svu težinu situacije i ugroženosti ljudskih prava sa kojom je suočena ova ugrožena grupa u vanrednim situacijama. Između ostalog, konstatovano je da:

- Osobe sa invaliditetom predstavljaju jednu od najugroženijih grupa u vanrednim situacijama čije specifične potrebe treba dodatno uključiti u funkcionisanje sistema zaštite i spasavanja.
- Druge ugrožene grupe su mnogo bolje pokrivene programima nevladinih organizacija, medijskom pažnjom i obukama nego što je to slučaj sa osobama sa invaliditetom iako su po stepenu ugroženosti ispod njih.
- Adekvatna zaštita osoba sa invaliditetom iziskuje značajna materijalna sredstva i specijalizovane procedure i obuke koje lokalne vlasti često nisu u mogućnosti da obezbede, što kao posledicu može da ima dovođenje u pitanje života i bezbednosti osoba sa invaliditetom.

U cilju unapređenja uloge osoba sa invaliditetom u sistemu zaštite i spasavanja, pospešivanja sistema uzbunjivanja i obaveštavanja namenjenim ovoj kategoriji društva kao i povećanja spremnosti i opšte otpornosti na vanredne situacije, učesnici radionice preporučuju sledeće:

1. Hitno uspostaviti i razvijati saradnju između lokalnih samouprava i udruženja osoba sa invaliditetom. Gde je to moguće, imenovati predstavnika osoba sa invaliditetom u štabovima za vanredne situacije kao i radnim grupama za izrade procena ugroženosti i planova zaštite i spasavanja na lokalnom nivou. Takođe, uključiti osobe sa invaliditetom i u radne grupe za izradu strateških i zakonskih rešenja iz ove oblasti na nacionalnom nivou.
2. Potrebno je u novom Zakonu o smanjenju rizika od elementarnih i drugih nepogoda i upravljanju vanrednim situacijama, kao i u novoj Nacionalnoj strategiji zaštite i spasavanja prepoznati osobe sa invaliditetom kao važan i poseban segment sistema zaštite i spasavanja, u skladu sa preporukama Sendai okvira Ujedinjenih Nacija (UN) o smanjenju rizika od katastrofa i Konvencijom UN o pravima osoba sa invaliditetom.
3. Neophodno je imenovati poverenika civilne zaštite i njegovog zamenika u svim organizacijama osoba sa invaliditetom i doneti uputstva za njihov rad. Te osobe bi bile zadužene za kontakt sa lokalnim samoupravama u svim vanrednim situacijama i predstavljale sponu između osoba sa invaliditetom i nadležnih lokalnih i državnih organa.

4. Potrebno je unaprediti dostupnost informacija o vanrednim situacijama osobama sa invaliditetom putem sredstava javnog informisanja – prevodenje na znakovni jezik, titlovanje upozorenja, korišćenje lako razumljivog jezika i svetlosnih signala (plavo, crveno, zeleno u zavisnosti od vrste opasnosti/nepogode). Uspostavljanje saradnje sa medijima i njihova senzibilizacija o ovoj problematiki je od izuzetnog značaja u ovom pogledu.
5. Omogućiti dostupnost brojeva za prijavljivanje vanrednih situacija koji bi bili adaptirani potrebama osoba sa invaliditetom – call centar za gluve sa prevodiocima na znakovni jezik, uzbunjivanje putem SMS poruka i sl. Takođe, sastavljanje registra osoba sa invaliditetom koji bi bio dostupan svim relevantnim činiocima u vanrednim situacijama – centru za socijalni rad, operativnom centru 112 i sl.
6. Unapređenje edukacije osoba sa invaliditetom i podizanje opšte svesti društva o ovom problemu je od suštinske važnosti. Distribucija edukativnih materijala o reagovanju u vanrednim situacijama koji bi bili u pristupačnim formatima (Brajevo pismo, audio-zapis, znakovni jezik ili titl na elektronskim materijalima) kroz mrežu lokalnih udruženja osoba sa invaliditetom u saradnji sa lokalnom samoupravom i organizacijama civilnog društva.
7. Redovno organizovanje teorijskih i praktičnih obuka za reagovanje u vanrednim situacijama, kako za osobe sa invaliditetom tako i za edukatore nadležnih organa kako bi se upoznali sa specifičnim potrebama ove ugrožene društvene kategorije.
8. Formiranje mreže udruženja osoba sa invaliditetom u cilju razmene iskustava vezanim za oblast smanjivanja rizika od katastrofa.